

RIKSDAGENS SVAR 64/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar

Ärende

Regeringen har till 2004 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lagstiftning om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar (RP 114/2004 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 4/2005 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om medling i tvistemål i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Tvistemål och tvistiga ansökningsärenden i allmänna domstolar kan bli föremål för medling enligt vad som föreskrivs i denna lag.

2 §

Medlingens syfte

Genom medling eftersträvas en uppgörelse i godo.

3 §

Förutsättningar för medling

Förutsättningar för medling är att saken är lämplig för medling och att medling också i övrigt är ändamålsenligt med hänsyn till parternas yrkanden.

2 kap.

Förfarande

4 §

Hur medling inleds

En sak som inte är föremål för rättegång kan bli föremål för medling på ansökan av en part eller parterna i tvisten. Ansökan skall göras skrift-

ligen och i den skall anges vad tvisten gäller och hur parternas åsikter skiljer sig från varandra. En motivering som anger varför saken är lämplig för medling skall också ingå. I ansökan skall parterna och deras kontaktuppgifter uppges med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms om stämningsansökan i 5 kap. 2 § 2 mom. i rättegångsbalken.

En sak som är föremål för rättegång kan hänskjutas till medling på begäran av en part eller parterna. Denna begäran formuleras fritt och den skall göras innan förberedelsen förklarats avslutad.

För att medling skall kunna inledas krävs samtycke av samtliga parter. En begäran eller en ansökan om medling som inte framställts av parterna tillsammans skall på lämpligt sätt delges de andra parterna och de skall ges tillfälle att bli hörda med anledning av begäran eller ansökan. Hörandet kan ske skriftligen eller muntligen.

Beslut om att inleda medling fattas av domstolen.

5 §

Medlare och medlares biträde

En medlare förordnas för att ha hand om medlingen. Medlaren skall vara domare vid den domstol som behandlar saken.

Medlaren kan med parternas samtycke anlita ett biträde för att säkra nödvändig expertis i den sak som är föremål för medling eller för att i övrigt främja medlingen. Medlaren utser biträdet efter att parterna godkänt valet. Arvode och kostnadsersättning till biträdet betalas av parterna.

6 §

Hur medling genomförs

Medlingen skall genomföras snabbt och med iakttagande av opartiskhet och objektivitet.

Medlaren skall höra parterna och överlägga med dem. Med samtycke av parterna kan också andra personer höras och annan utredning läggas fram.

Medlaren kan överlägga med en part utan närvaro av de övriga parterna, om parterna samtycker till det.

Medlaren beslutar närmare om förfarandet efter att ha överlagt med parterna.

7 §

Hur förlikning uppnås

Medlaren skall bistå parterna i deras strävanden att uppnå samförstånd och en uppgörelse i godo.

På begäran eller med samtycke av parterna kan medlaren lägga fram ett förslag till uppgörelse i godo. Förslaget kan bygga på en skälighetsbedömning av medlaren.

8 §

Hur förlikning stadfästs

Vid medling kan en förlikning som antas av parterna stadfästas som ett avgörande.

I fråga om stadfästelse av förlikning och om förlikning gäller vad som i lag bestäms om förlikning i rättegång. En förlikning som stadfästs i ett medlingsförfarande kan dock gälla också annat än parternas ursprungliga yrkanden.

9 §

Hur medling avslutas

Medlingen avslutas när

1) förlikning stadfästs eller när parterna meddelar medlaren att de kommit överens i saken på annat sätt,

2) en part meddelar medlaren att han inte längre önskar medling i saken, eller

3) medlaren efter att ha hört parterna beslutar att det inte längre finns skäl att fortsätta medlingen.

När medling avslutas enligt 1 mom. 2 eller 3 punkten skall medlaren underrätta parterna om detta.

När medling avslutas enligt 1 mom. 2 eller 3 punkten i en sak som också är föremål för rättegång skall behandlingen av saken fortsätta i

den ordning som är föreskriven för behandling av tvistemål.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

10 §

Behörig domstol

Behörig att medla i en sak är den domstol som är behörig att behandla saken i rättegång.

Domstolen kan besluta om inledande av medling och fatta avgöranden om medlingen i den sammansättning som gäller för domstolens beslut om åtgärder som hänför sig till förberedelsen av saken.

11 §

Hur parterna skall företräddas

I fråga om hur parterna skall företräddas i medlingsförfarandet gäller vad som i lag föreskrivs om förande av parts talan i rättegång.

I fråga om parternas rätt att anlita biträde och ombud och i fråga om biträdes och ombuds behörighet gäller vad som i lag föreskrivs om rättegångsbiträde och rättegångsombud i tvistemål. För att främja medlingen kan medlaren av motiverade skäl framlagda av en part såsom biträde eller ombud för denne dock godkänna även någon som har annan än i 15 kap. 2 § i rättegångsbalken avsedd examen och som inte är i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats.

12 §

Förfarandets offentlighet

I fråga om offentligheten för medlingen, de handlingar som behandlas där och förlikningen gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs i lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). Allmänheten får dock inte vara närvarande när medlaren i enlighet med 6 § 3 mom. överlägger med bara en av parterna. På begäran av en part

skall också någon annan del av medlingen genomföras utan att allmänheten är närvarande, om det finns risk för att förlikning annars inte nås, och tilltron till att medlingen går riktigt till eller något annat vägande skäl inte kräver att behandlingen är offentlig.

13 §

Förbud mot att åberopa uppgifter

I en senare behandling av saken får en part inte utan motpartens samtycke åberopa sådant som denne anfört under medlingen för att uppnå förlikning.

14 §

Medlingskostnader

En part svarar själv för sina kostnader för medlingen.

En part kan inte i rättegång kräva ersättning för sina medlingskostnader av motparten.

15 §

Jäv för medlare

I fråga om jäv för medlare och deras biträden gäller vad som föreskrivs om jäv för domare.

En medlare får inte vara domare i en rättegång om en sak i vilken han eller hon har varit medlare.

16 §

Besvärsförbud

Ändring får inte sökas i ett beslut genom vilket medling inleds, en begäran om medling avslås eller medlingen förklaras avslutad.

17 §

Avgifter

Bestämmelser om avgifter som tas ut för behandlingen av en ansökan eller en begäran om

medling enligt denna lag finns i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993) och i förordning som utfärdats med stöd av lagen.

18 §

Ärenden som gäller barns ställning och rättigheter

Ärenden som gäller barns ställning och rättigheter kan bli föremål för medling enligt denna lag när de gäller underhåll för barn eller vårdnad om barn och umgängesrätt. Medlingen skall genomföras så att den tryggar barnets bästa. Vid bedömningen av om en förlikning kan stadfästas skall domstolen beakta bestämmelserna i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

(361/1983) och lagen om underhåll för barn (704/1975).

En förlikning som stadfästs i ett ärende som varit föremål för medling enligt 1 mom. jämsätts med ett domstolsbeslut eller en dom i dessa frågor.

19 §

Lagens förhållande till andra bestämmelser

Utan hinder av denna lag iakttas vad som annanstans i lag bestäms om uppnående och stadfästelse av förlikning i rättegång.

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 20 kap. i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken rubriken för 20 kap. samt 20 kap. 1 och 3—5 §, av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 21/1868, samt
fogas till kapitlet en ny 2 § i stället för den 2 § som upphävts genom lag 1052/1991, som följer:

20 kap.

Om förlikning

1 §

I en anhängig rättegång kan förlikning stadfästas som avgörande i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

2 §

En förlikning kan gälla en sådan sak eller del av en sak där förlikning är tillåten.

3 §

En förlikning stadfästs på begäran av parterna. En förlikning får inte stadfästas, om den stri-

der mot lag eller är uppenbart oskäligen eller om den kränker en utomståendes rätt.

Förlikningen stadfästs skriftligen av domstolen. Av avgörandet skall framgå den sak som förlikningen gäller och förlikningens innehåll.

4 §

Om förlikningen gäller samtliga yrkanden i saken, avslutas behandlingen av saken genom stadfästelsen av förlikningen.

Om förlikningen gäller en del av saken fortsätter rättegången till övriga delar.

5 §

I ett avgörande av domstolen i en sak som gäller stadfästelse av förlikning får ändring sökas med iakttagande av vad som föreskrivs om sökande av ändring i dom som har meddelats av domstolen i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 7 juni 2005